

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Petra Příhody a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce: V. D., zastoupený JUDr. Zdeňkou Chaloupkovou, advokátkou v Mělníku, Rohelova 2596, 276 01 Mělník, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 6. 9. 2004, čj. OAM-2812/CU-06-BE07-2001, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 8. 3. 2005, čj. 46 Az 84/2004-23,

t a k t o :

- I. **Kasační stížnost se zamítá.**
- II. **Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. **Žalovanému se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný rozhodnutím ze dne 6. 9. 2004 neudělil žalovanému azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a zároveň vyslovil, že se na něj nevztahuje ani překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Žalovaný odůvodnil své rozhodnutí tak, že v průběhu správního řízení bylo zjištěno, že důvodem žádosti žalovaného o udělení azylu jsou jeho osobní problémy spočívající v obavách před útoky na jeho fyzickou a psychickou integritu v důsledku jeho homosexuální orientace. Problémy v zaměstnání, které měl žalobce podle svých tvrzení kvůli své sexuální orientaci, žalobce nenahlásil příslušným úřadům (úřadu práce). Stejně tak se žalobce neobrátil na státní orgány Ukrajinské republiky se stížností na jednání příslušníků milice, kteří ho,

jak žalobce uvedl ve správním řízení, nutili k sexuální povolnosti. Žalobce rovněž neučinil v zemi svého původu žádné kroky na svou ochranu před útoky fyzických osob.

Podle žalovaného tak žalobce nevyužil zákonných prostředků, které mu k jeho ochraně poskytuje ukrajinský právní řád, v důsledku čehož nelze učinit závěr, že mu nebyla poskytnuta ochrana jeho práv ze strany státní moci, popř. mu byla poskytnuta neúčinně. Žalobce neprokázal, že mu stát není schopen zajistit ochranu.

Ekonomické důvody, pro které mimo jiné žalobce opustil Ukrajinu, byly zapříčiněny dle zjištění žalovaného tím, že byl okraden a nebylo prokázáno, že by takovými důvody byla rasa, náboženství, národnost, příslušnost k určité sociální skupině či zastávání politických názorů, nebo uplatňování politických práv a svobod.

Důvody, které vedou žalobce k žádosti o udělení azylu nelze tedy dle žalovaného podřadit pod § 12 zákona o azylu. Žalovaný rovněž nezjistil žádný důvod zvláštního zřetele hodný pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu.

Při posuzování podmínek stanovených v § 91 zákona o azylu vycházel žalovaný především ze Zprávy Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2003 a z informací Ministerstva zahraničních věcí České republiky (zastupitelský úřad v Kyjevě). Z uvedených zpráv žalovaný zjistil, že Ústava Ukrajiny zakazuje diskriminaci na základě rasy, pohlaví a podobně a základní práva na Ukrajině jsou garantována také členstvím v Radě Evropy. Homosexualita není chápána jako trestný čin. Žalovaný dospěl k závěru, že se na žalobce nevztahuje žádná z překážek vycestování uvedených v tomto ustanovení.

Žalovaný rozhodnutí žalovaného napadl žalobou u Krajského soudu v Praze. V žalobě namítl, že rozhodnutí žalovaného je postiženo zjevným nesouladem ve skutkových zjištěních, žalovaný provedl hodnocení důkazů na základě své libovůle, právní závěry žalovaného nejsou v souladu s právními normami. Žalobce namítal, že práva homosexuálů jsou sice na Ukrajině právním řádem chráněna, faktické podání stížnosti je však nemožné, neboť orgány výkonné moci homosexuály diskriminují a vystavují je psychickému nátlaku. Žalobce dále poukázal na to, že v zemi jeho původu není podle obecně uznávané morálky homosexuální zaměření přijímáno a osoby napadající homosexuály požívají ochranu společnosti a jejích institucí. Žalovaný si tvrzení žalovaného o tom, že mu byl vykraden byt, vyložil chybně jako ekonomické důvody pro odchod žalobce z Ukrajiny, namísto podpůrného argumentu o diskriminaci žalobce z důvodu jeho sexuální orientace. Žalobce proto zhodnotil, že splňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu a navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud v Praze žalobu zamítl s následujícím odůvodněním. Krajský soud shledal důkazy, z nichž žalovaný vycházel při svém rozhodování, dostatečné a žalovaný podle něj ani nepochybil při jejich hodnocení. Z těchto důkazů vyplývá, že příčina odchodu žalovaného z Ukrajiny tkvěla výhradně v problémech se soukromými osobami v důsledku jeho homosexuality a poukázal na fakt, že žalobce sám uvedl, že do České republiky přijel proto, aby si vydělal peníze. Žalobce se nepokusil využít právní ochrany, kterou mu poskytuje právní řád země původu před nezákonným chováním soukromých osob či příslušníků milice. Ve správním řízení nebylo prokázáno, že by žalobce byl pronásledován z některého z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Po posouzení, zda žalobce splňuje podmínky pro udělení azylu dle § 14 zákona o azylu krajský soud uzavřel, že žalovaný zjistil rozhodné skutečnosti dostatečně a jeho závěr není se shromážděnými podklady v logickém rozporu.

Krajský soud se rovněž ztotožnil se závěrem žalovaného, že z informací o zemi původu ani z údajů poskytnutých žalobcem nevyplývá existence překážek vycestování dle § 91 zákona o azylu. Na podporu tohoto závěru soud uvedl, že se žalobce bez problémů dostal z České republiky na Ukrajinu a zase zpět.

Proti rozsudku krajského soudu žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal včas kasační stížnost. Stěžovatel se dovolává ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. s odůvodněním, že soud nesprávným způsobem posoudil právní otázku, zda správní řízení netrpělo procesní vadou, kterou stěžovatel spatřuje v tom, že žalovaný provedl dokazování nedostatečným způsobem. Ani krajský soud podle stěžovatele neprovedl dokazování dostatečným způsobem. Krajský soud podle stěžovatele nedostatečně posoudil situaci na Ukrajině z pohledu ochrany práv homosexuálů, protože se spokojil s důkazy provedeným žalovaným. Provedené důkazy navíc krajský soud podle stěžovatele nesprávně zhodnotil, neboť nevzal v úvahu, že ze zpráv o Ukrajině vyplývá, že tamní společnost homosexuály pohrdá a dokonce připouští výskyt případů, kdy dochází k omezování osobní svobody, vydírání, zneužívání a znásilňování homosexuálů. Krajský soud se také nedostatečně zabýval řádně popsanou obavou stěžovatele ze stíhání a důvodem, proč se neobrátil na státní instituce. Ze všech uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatel jako důvod pro udělení azylu uvedl, že situace v ČR je z hlediska vztahu společnosti k homosexuálům lepší než na Ukrajině a diskriminace homosexuálů na Ukrajině nebyla ve správním řízení zjištěna. Podle žalovaného je rozsudek krajského soudu zcela po právu a kasační stížnost navrhl jako nedůvodnou zamítnout.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a shledal kasační stížnost nedůvodnou.

Ze správního spisu soud zjistil, že stěžovatel ve správním řízení uvedl, že důvodem jeho odchodu z Ukrajiny byla nejdříve potřeba vydělat peníze na zaplacení dluhu. Teprve následně stěžovatel zjistil „lepší“ přístup společnosti v České republice k homosexuální menšině. V protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu stěžovatel uvedl, že kvůli své sexuální orientaci měl v zemi svého původu problémy ze strany svého okolí, které se projevovaly nadávkami a psychickými i fyzickým násilím. Při návratu z České republiky byl dle svých slov jednou vystaven sexuálnímu násilí ze strany milicionářů. Na policii se stěžovatel neobrátil, protože se bál. Stěžovatel dále uvedl, že musel odejít ze zaměstnání, protože mu kolega vyhrožoval, že ostatním zaměstnancům prozradí jeho orientaci. Několikrát byl údajně stěžovatel také jako gay odmítnut při žádosti o zaměstnání.

Je nepochybné, že příslušníci určitých národnostních, náboženských či jiných sociálních skupin mohou být i v demokratických zemích terčem ústrků ze strany fyzických osob, to však samo o sobě není pronásledováním ve smyslu § 12 zákona o azylu za předpokladu, že tu nejde o součást státní politiky. Za pronásledování či odůvodněný strach z pronásledování, by mohla být pokládána taková situace, kdy by ze strany orgánů státní moci docházelo k perzekuci osob pro jejich sexuální orientaci, popř. k systematickému odmítání poskytovat jednotlivcům ochranu před šikanou vyvolanou netolerancí k jejich orientaci.

Jestliže se stěžovatel ani nepokusil obrátit se o pomoc u státních orgánů, přestože chování některých osob, vč. příslušníků milice, se přičilo zákonům Ukrajinské republiky, nelze než konstatovat, že stěžovatel nevyužil možností vnitrostátní ochrany.

Žalovaný nepochybil, jestliže dovodil, že stěžovatelovy obtíže se soukromými osobami nezakládají důvod pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu. Nepochybil ani krajský soud, jestliže napadené rozhodnutí nezrušil.

Podle stěžovatele se krajský soud pouze spokojil se zprávami a informacemi, z nichž vycházel žalovaný a nehodnotil skutečnou situaci na Ukrajině.

Kasační soud shledal, že krajský soud, stejně jako žalovaný, byl na základě shromážděných důkazů dostatečně obeznámen s celkovou situací v Ukrajinské republice. Ze zprávy ministerstva zahraničních věcí České republiky vyplývá, že homosexualita není na Ukrajině chápána jako trestný čin. Oficiálně nejsou osoby s odlišnou sexuální orientací nijak pronásledovány ani diskriminovány. Ačkoliv ve společnosti obecně přetrvává intolerance k těmto menšinám, neprojevuje se veřejným násilím. Jak správně žalovaný i krajský soud zdůraznili, na Ukrajině působí několik občanských sdružení poskytujících právní pomoc homosexuálům. Každý občan Ukrajiny má právo obrátit se na soud se stížností na postup služební osoby v době plnění služebních povinností např. v případech,

kdy se domnívá, že došlo k porušení jeho práv a svobod. Občanům Ukrajiny, kteří žádají o azyl v jiných zemích, nehrozí po návratu na Ukrajinu trestní stíhání. Stěžovatel nepředložil žádné důkazy zpochybňující výše uvedené zprávy. Krajský soud tedy nikterak nepochybil, když vycházel při svém rozhodování ze správního spisu.

Je-li tvrzeno, že žadatel o azyl byl pronásledován nebo má z pronásledování důvodný strach, musí taková tvrzení doložit skutečnostmi, které by nasvědčovaly tomu, že stěžovatel byl jako příslušník určité sociální skupiny lidí s odlišnou sexuální orientací pronásledován nebo mu pronásledování hrozilo. V této věci nelze přisvědčit obecné námitce stěžovatele, že napadená rozhodnutí nevycházela z úplného skutkového zjištění. Stěžovatel byl se správním spisem seznámen a nežádal jeho doplnění.

Nejvyšší správní soud tedy, stejně jako krajský soud, neshledal u stěžovatele důvod pro udělení azylu ani překážky vycestování stěžovatele.

Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného zhodnotil stížní námitky jako nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné jiné vady, k nimž by musel přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch, žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně 30. června 2006

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu